

2014RGW64

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water d.d. 19 mei 2014 in het Provinciehuis van Utrecht

Aanwezig:

Drs. A.H.L. Kocken (voorzitter), drs. R.W. Krol (gedeputeerde), drs. R.E. de Vries (gedeputeerde), drs. F.H.W. Bekkers (GroenLinks), mw.drs. U.P. Blom (PvdA), drs. J.G. Boerkamp (D66), ir. G.T. Dorigo (D66), drs. P. Duquesnoy (SP), mr. R.N.S. Emons (VVD), J. Fastl (GroenLinks), drs. J. Germs (VVD), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), drs. C. de Heer (ChristenUnie), J. Jacobs (PVV), W.J. Joustra (VVD), ing. D. Kiliç (PvdA), C. van Kranenburg (ChristenUnie), J. v.d. Lagemaat (SGP), T. van Oosterom (CDA), dr. I. Thonon (D66) en dhr. Ubaghs (PVV);

Van ambtelijke zijde aanwezig: drs. H. Schoen (griffier) en mw. G. van Weerd (verslag);

Met kennisgeving afwezig: E.R. Balemans (VVD), mw. E.J. Broere (PVV), mw.drs. A.M.C. Mineur (SP), W. van der Steeg (PvdD) en C. Westerlaken (CDA);

---

1. Opening

De voorzitter, de heer Kocken, opent de vergadering met een woord van welkom. Hij deelt mede dat de heer Balemans afwezig is en door de heer Germs wordt vervangen. Berichten van verhindering zijn ontvangen van de heer Westerlaken en de dames Broere en Mineur.

In het bijzonder begroet de voorzitter het nieuwe commissielid, de heer J. Jacobs van de PVV fractie.

2. Vaststellen agenda

Mevrouw Blom heeft de vorige keer verzocht het punt “megastal in Doorn” te agenderen voor de vergadering van vandaag. Helaas is dit als gevolg van een misverstand achterwege gebleven. De voorzitter laat weten dat dit onderwerp alsnog zal worden geagendeerd voor de commissievergadering van 23 juni a.s.

De voorliggende agenda wordt vervolgens vastgesteld.

3. Verslag Statencommissie ruimte, Groen en Water van 31 maart 2014

Dit verslag wordt vastgesteld, maar de toezegging aan mevrouw Blom, betrekking hebbend op het te agenderen punt “megastal in Doorn”, zal alsnog aan de tekst worden toegevoegd.

Aan het vertrouwelijke verslag van de commissievergadering van 31 maart jl. inzake Hart van de Heuvelrug wordt achteraf een schriftelijke reactie van mevrouw Broere toegevoegd; afgesproken wordt dat de commissie deze aanvulling alsnog te zien zal krijgen.

4. Mededelingen

Gedeputeerde Krol deelt mede dat alle agrariërs in Utrecht aan een geldende natuurbeschermingswetvergunning worden geholpen. Dat is een zeer omvangrijk en complex project. De gang van zaken wordt ook beïnvloed door uitspraken van de Raad van State over bv. Brabant. Dergelijke uitspraken moeten vervolgens ook op de provincie Utrecht van toepassing worden verklaard. Dat heeft weer tot gevolg dat veel werk rond de stikstofbank moet worden over gedaan. PS hebben destijds een besluit genomen over de stikstofverordening en er wordt gehandeld conform de afspraken die er toen zijn gemaakt.

Het ziet er nu naar uit dat termijnen, door het vele werk, niet geheel zullen worden gehaald. MOB Nijmegen toetst alle collectieve natuurbeschermingswetvergunningen in Nederland. Wanneer termijnen worden overschreden, dan kan dat tot gevolg hebben dat er moet worden betaald. In de voorjaarnota zijn voor dit project extra menskracht en middelen opgenomen. In de volgende vergadering zal gedeputeerde Krol aan de hand van een memo voor GS nader op de actuele stand van zaken rond de natuurbeschermingswetvergunningen ingaan.

5. Rondvraag

De heer Bekkers merkt op dat er in het coalitieakkoord van de stad Utrecht geen helderheid wordt gegeven over een locatie voor windenergie. In PS is destijds een motie aangenomen waarin staat dat ook de stad

Utrecht een bijdrage moet leveren aan de provinciale opgave voor wat betreft de windenergie. Hij vraagt of de gedeputeerde over dit punt reeds contact heeft gehad met de nieuwe wethouder van de stad Utrecht. Het moet duidelijk zijn dat de provincie op het standpunt staat dat de opgave voor windenergie niet geheel op het landelijk gebied kan worden afgewenteld. Binnenkort moet er een update naar de minister worden gestuurd. Zijn suggestie is om als provincie ook met andere wethouders in de provincie Utrecht, die windenergie in hun portefeuille hebben, in overleg te gaan, dat alles om voortgang in de windenergie opgave te bewerkstelligen. Gedeputeerde Krol antwoordt dat het college van GS morgen een plenair overleg heeft met het college van B&W van de stad Utrecht. Hij is het met de heer Bekkers eens dat er in het coalitieakkoord van de stad niet veel hoopgevende teksten te lezen zijn over windenergie locaties. Naar voren komt dat er geleerd is van Lage Weide en dat het voortaan op andere wijze moet, echter, daarmee is het probleem nog niet opgelost. Overigens zal hij ook apart van gedachten wisselen met wethouder Jansen over deze kwestie. Gedeputeerde Krol is het in principe eens met de opvatting dat dit vraagstuk niet alleen in het landelijk gebied kan worden opgelost en dat de stad daar ook een bijdrage aan moet leveren. De stad Utrecht heeft die mogelijkheden ook. Hij vindt het ook niet bezwaarlijk om met enkele andere gemeenten, waar windenergie speelt, het gesprek aan te gaan.

De voorzitter vraagt aandacht voor het werkbezoek van de commissie RGW op 19 juni a.s. aan de vliegbasis Soesterberg, Hart van de Heuvelrug. Hij nodigt de fracties uit zich daarvoor op te geven. De bijeenkomst start om 17.15 uur met een maaltijd en het vertrek, met eigen vervoer, is vanaf 18.00 uur.

6. Termijnagenda

De heer De Heer vraagt het presidium aandacht te besteden aan het onderwerp kaders Pop 3. Dit onderwerp staat op de groslijst maar daar is geen termijn aan gekoppeld. Onlangs kreeg de commissie een presentatie over Europese fondsen en daar kwam naar voren dat tussen nu en eind 2014 alle belangrijke knopen worden doorgesneden. Hij zou het jammer vinden wanneer dit onderwerp pas wordt geagendeerd nadat alle besluiten al zijn genomen. Wanneer past dit onderwerp in de agenda van de commissie RGW?

De voorzitter deelt mede dat er in overleg met gedeputeerde Krol naar een datum voor behandeling zal worden gezocht.

De heer Kilic vraagt of er al iets bekend is over de nieuwe kaders voor Hart van de Heuvelrug.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat de raamovereenkomst eind van dit jaar afloopt. Het is de bedoeling dat de nieuwe kaders aan het einde van dit jaar/begin 2015 beschikbaar zijn en met deze commissie worden doorgenomen. Wel is hij afhankelijk van de beide nieuwe colleges van B&W van Zeist en Soest en de collegeprogramma's. Zo bevat het coalitieakkoord van Zeist een onderdeel dat consequenties heeft voor het programma Hart van de Heuvelrug.

Afgesproken wordt dat dit onderwerp in de termijnagenda zal worden opgenomen met als datum: eind 2014/begin 2015.

Gedeputeerde De Vries verwijst naar zijn toezegging inzake lange termijnvisie drinkwater van Vitens. Daarvan is een samenvatting als bijlage aan de kadernota toegevoegd. Ook zijn er onderzoeken in den brede beschikbaar; een en ander zal via de griffie toegankelijk worden gemaakt.

7. Statenvoorstel jaarrekening 2013

De voorzitter deelt mede dat eventuele nakomende technische vragen alsnog via de email kunnen worden ingediend.

De VVD, de PvdA, het CDA, de PVV en de SGP laten weten dat zij in de commissie BEM uitvoerig op de jaarrekening zullen terugkomen.

De heer Boerkamp stelt de volgende vragen:

- Wanneer worden de keuzes ten aanzien van de locaties van ecoducten N226 en N227 gemaakt?
- Wat betreft het Groene Hart wordt in de jaarrekening opgemerkt dat de provincies hun bijdragen verder afbouwen. Hij vraagt dienaangaande om een toelichting.

De heer Bekkers verwijst naar programma 1 waar naar voren komt dat het gebruik van de kwaliteitsgids is gestimuleerd. Hij vraagt wat de effecten daarvan zijn geweest. Ook hoort hij graag wat de ruimtelijke agenda

met gemeenten heeft opgeleverd. In programma 1 staat als indicator het aantal zienswijzen. Het is zinvol te weten hoeveel zienswijzen of bezwaren er zijn ingediend, echter, deze zijn geen indicator voor de prestaties van de provincie. Op verzoek van de voorzitter zal de heer Bekkers ervoor zorgen dat deze laatste vraag in de commissie BEM zal worden gesteld.

De uitdaging is naar het oordeel van de heer Bekkers effecten van het provinciale beleid meetbaar te maken, met name van programma 1. Hij vraagt of GS suggesties hebben hoe dat vorm kan krijgen

Vorige week is er een onderzoek uitgekomen van de Algemene Rekenkamer waarin een vrij schokkend beeld wordt geschetst hoe de Nederlandse overheid omgaat met subsidies en de controle daarop. In programma 2 gaat het over AVP en POP 2 subsidies. GroenLinks vraagt hoe de controle op subsidies binnen de provincie Utrecht is geregeld; gaat dat steekproefsgewijze?

Aangegeven wordt dat de provincie in afwachting is van het decentralisatieakkoord met de gebieden. Hij gaat ervan uit dat dit inmiddels niet meer geldt. Ook hij is benieuwd naar de stand van zaken ecoducten.

Gemeld wordt dat de PAS uitgesteld is tot 1 april 2014. Deze datum is inmiddels gePASseerd en zijn vraag is of er nu een nieuwe streefdatum in beeld is of is er nog meer uitstel te verwachten? Gaat de PAS eigenlijk nog wel gebeuren?

De legesinkomsten zijn lager uitpakkt bij de verordening voor de stikstof. Is er een mogelijkheid c.q. aanleiding die leges wat te verhogen om zo de meerkosten als gevolg van de extra inspanningen op te vangen c.q. een budget te creëren voor handhaving van de vergunningverlening?

De heer Boerkamp stelt aanvullend de vraag dat er destijds een voorstel is gedaan voor aanpassing van de regeling waardoor er meer leges zouden binnenkomen ter dekking van uitval. Hij is benieuwd hoe dat is uitgevallen.

Mevrouw Hoek heeft vernomen dat de staatssecretaris met de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland afspraken heeft gemaakt over het terugdringen van ontgassing in de binnenvaart. Ontgassing gebeurt ook veelvuldig op het Amsterdam-Rijnkanaal, o.a. bij de woonkernen Nigtevecht en Breukelen. Dit is schadelijk voor milieu en gezondheid. Zij vraagt of de gedeputeerde met de staatssecretaris in overleg is om samen met andere provincies maatregelen te nemen om ontgassing tegen te gaan. Het zal nog jaren duren voordat dien-aangaande wetgeving van kracht wordt. Zij vraagt of de gedeputeerde bereid is tussentijds maatregelen te treffen.

Gedeputeerde Krol memoreert dat de indicatoren door PS zijn vastgesteld. Vragen zijn er gesteld over de locatiekeuze voor de N227 en de N226 wat betreft de ecoducten. In het coalitieakkoord is afgesproken dat er nog 3 ecoducten worden aangelegd, nl. 1 bij de N237 en 2 bij de N227 en de N226. De provinciale organisatie heeft uitgezocht wat de beste plek zou kunnen zijn. De provincie heeft daar inmiddels ook een opvatting over. In het gebied zijn diverse landgoederen gevestigd. Met de landgoederen zullen afspraken worden gemaakt over de locatiekeuze voor ecoducten, maar wellicht ook over aanvullende zaken; deze kunnen dan in een convenant worden meegenomen. Dat is reeds gebeurd bij de landgoederen Prattenburg, Pijnenburg, De Boom en Den Treek. De voorgenomen locatiekeuze van de provincie voor de ecoducten zal in het convenanttraject met de landgoederen worden doorgenomen. De gesprekken daarover zijn gaande en hij verwacht dat er eind van dit jaar duidelijkheid zal zijn over de locatiekeuze, zodat de onomkeerbaarheid van de aanleg van de ecoducten gegarandeerd is. Wat hem betreft mag deze coalitieafspraken in 2015 niet meer ter discussie worden gesteld.

Vragen zijn er gesteld over het Groene Hart. Veel geld hebben de provincies geïnvesteerd in de bemensing van het Groene Hart programmabureau. Het besluit is destijds genomen dat de provincies in toenemende mate eigen medewerkers voor Groene Hart projecten inzetten en dat rechtvaardigt een lagere bijdrage. Overigens wordt de bijdragen van provincies voor het programmabureau niet tot nul gereduceerd. Een gezamenlijk programmabureau voor het Groene Hart blijft nodig maar dan wel op een lager financieel niveau. De eigen organisatie moet nu wat meer doen maar dat is geen probleem.

Gevraagd werd naar het effect van de kwaliteitsgidspromotie. Afgesproken is de kwaliteitsgids meer onder de aandacht van gemeenten te brengen. Henk Lugtmeijer heeft vrijwel alle gemeenten bezocht en gemeenten leren daarmee werken. Spreker doet de aanname dat de bekendheid van de kwaliteitsgids daardoor zeer is toegenomen. Spreker verwijst naar de uitspraak van de Raad van State over de zonnepanelen bij Abcoude, waarbij werd gelinkt aan de kwaliteitsgids. Het ging om open gebied volgens de kwaliteitsgids en de RvS was van oordeel dat dit zich niet zonder meer verdraagt met plaatsing van zonnepanelen. De RvS neemt de kwali-

teitsgids daarmee zwaarder dan in de PRV van de provincie Utrecht is geregeld. Discussie is nodig over de vraag hoe dat moet worden opgelost.

Wat betreft de ruimtelijke agenda gemeenten, memoreert gedeputeerde Krol dat er nog maar met een paar gemeenten een ruimtelijke agenda is afgesproken, nl. Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug en Woerden. Op grond van dit geringe aantal kan nog niet worden beoordeeld hoe dat functioneert. Wel merkt hij dat de focus van de ambtelijke organisatie van de provincie en van gemeenten door de ruimtelijke agenda wordt verscherpt.

Spreker is in het kader van de indicatoren bereid mee te denken over goede indicatoren voor het domein ruimtelijke ordening in programma 1 maar in het algemeen wil hij zich in de discussie over indicatoren terughoudend opstellen.

Wat betreft de controle op subsidies bevestigt spreker dat er in de AVP veel geld omgaat. Hij vindt dat er door de afdeling goede controles op de subsidieverlening worden uitgevoerd. Hij meent dat er meer dan steekproefsgewijs wordt gecontroleerd en dat het risico op verkeerde dingen kleiner is geworden maar hij kan niet zeggen of het risico op nul staat. Wanneer er behoefte is dat breder te bespreken, dan adviseert hij de kwestie op te nemen met gedeputeerde Van Lunteren in de commissievergadering van BEM.

Wat betreft de PAS, wijst spreker erop dat de jaarrekening betrekking heeft op de situatie in 2013. Het klopt dat de PAS met grote vertraging te maken heeft. Officieel heet het dat de PAS op 1 januari 2015 van kracht gaat worden, wellicht enkele maanden later. Tijdens een overleg met collega's en de staatssecretaris kwam naar voren dat die datum wellicht mogelijk is. Hij deelt niet de gedachte dat men de PAS wellicht zou moeten vergeten. De PAS is een buitengewoon complex dossier maar lidstaat Nederland kan daar niet aan ontkomen. Wordt de stikstofdepositie niet aangepakt, dan zal de gehele vergunningverlening in de breedte gaan vastlopen op de Europese habitatrichtlijn. Nederland ontkomt niet aan de PAS maar de oplossing die is bedacht is buitengewoon complex en juridisch ook spannend. De Tweede Kamer vindt dat het zo moet, maar de Eerste Kamer moet zich nog uitspreken. Voor de provincie Utrecht is de urgentie van de PAS kleiner dan voor veel andere provincies.

Opmerkingen werden er ook over de legesinkomsten gemaakt. Het grote probleem van de natuurbeschermingswet met agrariërs komt voort uit het feit dat de RvS tijdens de route de spelregels van de verordening heeft veranderd. Er zijn nieuwe uitspraken van de RvS en die moet de provincie ter harte nemen. Zolang dat niet rond is, is er een tegenvaller met de legesinkomsten omdat de provincie achterloopt met het aantal vergunningen. Spreker wijst op de buitengewoon kritische reacties uit de samenleving toen PS besloten hadden de interimers een iets hoger tarief toe te rekenen dan de nieuw aangekomenen. De vertraging en de juridische complexiteit van dit onderwerp wil hij niet eenzijdig neerleggen bij degenen die daar feitelijk niets aan kunnen doen, nl. de agrariërs die een natuurbeschermingswetvergunning aanvragen. Het verwerken van uitspraken van de RvS in het beleid is een risico van de overheid en de overheid moet die verantwoordelijkheid ook dragen. Hij is er geen voorstander van om de rekening van het proces binnen de overheid bij de aanvrager neer te leggen. Er is immers geen sprake van verwijtbaar gedrag. Interim�ers betalen overigens al meer dan de nieuwkomers.

Gedeputeerde De Vries komt terug op de vraag van mevrouw Hoek over de handhaving van milieuregels. Eigenlijk hoort dit thuis in de commissie MME. Toch wil hij daar nu antwoord op geven. Het convenant dat tussen de staatssecretaris en de provincies Noord- Brabant en Zuid-Holland is afgesloten, dient erop toe te zien dat het ontgassen niet meer op de rivier gebeurt maar in de haven van Rotterdam waar installaties zijn om dat te opvangen, met name als het gaat om de verspreiding van benzeen. Hij kan zich heel goed voorstellen dat ook de provincie Utrecht contact opneemt met de staatssecretaris over deze problematiek, met het oog op de Nederrijn, de Lek en het Amsterdam-Rijnkanaal. Hij heeft begrepen dat de provincie Gelderland hier niet aan wil meewerken. Dat is jammer, omdat de Nederrijn/Lek ook door Gelderland stroomt. Wellicht kan hij wel met de Noord-Hollandse collega's tot afspraken komen. Gedeputeerde De Vries wil graag voor Utrecht een dergelijk convenant afsluiten. In de vorige commissievergadering MME is uitgebreid gediscussieerd over de aanpassing van de provinciale milieuverordening. Regels omtrent ontgassing zouden daar heel goed in kunnen passen. Zijn voorstel is deze kwestie te laten meeliften met een aanpassing van de PMV.

De heer Bekkers komt terug op de achterblijvende leges inkomsten. Er is een andere verhouding tussen de verschillende groepen en daardoor blijven de legesinkomsten lager, zo heeft hij gelezen. Uit het antwoord van de gedeputeerde meende hij te begrijpen dat het te maken heeft met uitstel van het moment waarop de leges geïnd kunnen worden. Hij vraagt of hij dat juist heeft begrepen.

Mevrouw Hoek begrijpt dat ook de provincie Utrecht, naast Noord-Brabant en Zuid-Holland, wil meegaan in regels voor ontgassing op rivieren. Wellicht dat dit voor de provincie Gelderland toch aanleiding is daaraan mee te werken, in ieder geval voor een deel van de Lek.

De heer Boerkamp vraagt waarom de provincie Gelderland in deze niet met de drie andere provincies wil optrekken.

Gedeputeerde De Vries antwoordt dat hij niet weet waarom Gelderland een ander standpunt inneemt. Brabant en Zuid-Holland hebben die afspraak gemaakt, gelet op het belang van de Rotterdamse haven. Wellicht dat er in Gelderland andere afwegingen spelen. Hij zal een en ander navragen.

Hij zegt mevrouw Hoek toe dat er onderzoek zal worden uitgevoerd en dat hij in MME zal terugkomen op de kansen en de mogelijkheden voor ontgassing op de Utrechtse vaarwegen.

Gedeputeerde Krol kan de vraag van de heer Bekkers nu niet direct beantwoorden. Hij zegt toe dat de commissie voorafgaand aan de PS-vergadering hier een antwoord op zal krijgen. De actuele stand van zaken rondom de PAS 2014 zal daaraan worden toegevoegd.

De voorzitter sluit de behandeling van dit agendapunt af.

8. Statenbrief resultaten bestuurlijke consultatie regioproces Neder-Rijn en Lek

De voorzitter deelt mede dat dit onderwerp op verzoek van de ChristenUnie is geagendeerd.

De heer De Heer laat weten dat het Deltaprogramma een ambitieus meerjarenproject is. Ook is het een ingewikkeld project waar vele overheden bij betrokken zijn. Een paar jaar lang wordt er toegewerkt naar het nemen van Delta beslissingen en onderweg vallen er opties af. Zijn vraag is of er in deze ronde opties afvallen waar provinciale belangen mee zijn gemoeid. Voorbeelden zijn de Deltadijk tussen Rhenen en Wageningen en de zoetwatervoorziening via de Hollandse IJssel. Van ambtelijke zijde hoorde hij dat beide opties uitgebreid worden onderzocht en dat de resultaten daarvan pas in 2016/2017 gereed komen. Zijn vraag is of er elders meekoppelkansen zijn, die nu afvallen omdat opties worden afgewezen in het bestuurlijk overleg.

De heer Duquesnoy leest in de statenbrief ook de vraag hoe er draagvlak voor dijkverzwaring kan gaan ontstaan. Opvallend is dat in het eerste traject van het Deltaplan vooral werd ingezet op Ruimte voor de Rivier. Dat had de meeste aandacht omdat dijkverzwaring zo moeilijk was. Nu lijkt het erop dat er bijna volledig wordt ingezet op dijkverhoging/dijkverzwaring, omdat de kosten voor Ruimte voor de Rivier zo hoog zijn.

Wat betreft de meekoppelkansen wordt in de brief gesteld dat er veilige fietspaden en betere wegen worden meegenomen bij de dijkverzwaring. Tegelijkertijd staat er dat er nu geen grootschalige ontwikkelingen zijn die gecombineerd kunnen worden. Hij begrijpt daaruit dat er weinig meekoppelkansen zijn. Verder staat er in de statenbrief dat er bij Ruimte voor de Rivier wel goede meekoppelkansen zijn. Daardoor lijkt het erop dat de kosten voor Ruimte voor de Rivier intrinsiek verminderd kunnen worden. Hij hoort dienaangaande graag het commentaar van de gedeputeerde.

De heer Van Oosterom deelt mede dat het CDA vooral vragen heeft over het gewenste veiligheidsniveau. In januari is daar ook over gesproken. De ontwikkelingen rond het regioadvies voorkeursstrategie en de contouren van de voorkeursstrategie Deltaprogramma waren al bekend en lagen vast. Nu zijn er geluiden dat daar toch nog over gesproken wordt tussen rijk en waterschappen. Het CDA vindt het belangrijk te weten waar de bewoners mee te maken krijgen; het is erg belangrijk dat zij tijdig en juist geïnformeerd worden. De vraag is wat er nu echt gaat gebeuren en welk veiligheidsniveau er wordt ingesteld.

De heer Fastl constateert dat er toch wat risico's zijn. Aan de voorkant gaat het vooral om de economische effecten en de veiligheidseffecten, terwijl in de meekoppelkansen recreatie en natuur worden meegenomen. GroenLinks vraagt voor dat laatste nadrukkelijk aandacht. Dit zou aan al aan de voorkant moeten worden meegenomen.

Mevrouw Hoek memoreert de kwetsbare delen in Nederland, gelet op mogelijke wateroverlast. Uit kaartmateriaal blijkt hoe groot het gebied is dat overstroomd kan worden. Wanneer wordt besloten tot een dijkverzwa-

ring, dan leidt dat tot maatschappelijke protesten. Procedures kunnen jaren duren alvorens een dijkverhoging tot stand is gekomen. De vraag is of men gaat voor veiligheid en economie of voor de kosten. Wat weegt het zwaarst? De fractie van 50PLUS hecht het meest aan veiligheid. Men is op de goede weg, maar maatregelen mogen niet te laat worden genomen, gelet op de stijgende zeespiegel, verslechterende dijken en de tegenvallende economie. Zij vraagt hoe de gedeputeerde aankijkt tegen kosten, veiligheid of economie. Waar gaat de provincie voor?

Gedeputeerde De Vries komt terug op de vraag of er opties zijn afgefallen. Dat is niet het geval. Vastgehouden wordt aan de vorige strategie. De opgave Grebbedijk/Deltadijk is daarin opgenomen en wordt omarmd door het bureau van de Deltacommissaris. Ook de keuze om de C-keringen niet aan te pakken maar de aandacht te verleggen naar waterveiligheid richting de Lekdijk is ook omarmd. Dat betekent dat daarmee het advies wordt gevolgd dat met de partners is uitgewerkt. De SP had een vraag over het draagvlak voor dijkverzwaring. Dat is soms lastig maar nu is er een project bij de Lek bij Nieuwegein in het kader van Ruimte voor de Rivier. Het gaat om een groot project dat nu in uitvoering is en een belangrijke bijdrage levert om de veiligheid te kunnen garanderen. De keuze is gemaakt om vooral de Lekdijk te versterken voor de waterveiligheid richting Centraal Holland. Bij de Grebbedijk wordt een Deltadijk ontwikkeld om het gebied richting Veenendaal/Amersfoort veilig te stellen. Dat betekent dat er op sommige plekken zal moeten worden ingegrepen, maar per dijkvlak wordt bekeken waar welke maatregelen moeten worden genomen. Nu is er inzicht in welke delen van de dijk er problemen zijn. Dat kan gaan om piping (het ondergraven van de dijk) of een te smalle dijk, of een dijk die verhoogd moet worden. Het gaat hier om maatwerk. GS zullen PS informeren over de vastgestelde uitvoeringsagenda. De gemeenten, bv. langs de Lekdijk, willen graag weten waar ze aan toe zijn, vooral wat betreft de ruimtelijke gevolgen. De provincie wil vooral inzetten op het spelen van een verbindende rol tussen gemeenten en waterschappen door enerzijds de waterveiligheid te borgen maar ook oog te hebben voor de ruimtelijke inpassing.

Vragen zijn er gesteld over de meekoppelkansen en of deze leiden tot minder kosten voor Ruimte bij de Rivier. Het tegendeel is waar. De extra maatregelen zijn bedoeld om het gebied aantrekkelijk te kunnen inrichten. Bij Vianen en Nieuwegein zijn er speelnatuur en natuurlijke oevers ontwikkeld en is er een insteekhaven aangelegd, alsmede camperplaatsen. Dat vraagt om extra investeringen, juist om het gebied aantrekkelijk te maken. In principe zijn meekoppelkansen duurder, maar wanneer men in het gebied toch aan de slag gaat en er is grondverzetwerk, dan is het verstandig en efficiënt zaken met elkaar te verbinden en dat in de uitvoering mee te nemen. Er zijn mooie mogelijkheden voor meekoppelkansen, bv. bij de Grebbedijk, als het gaat om het scheiden van verkeersstromen (auto en motoren versus fietser) om de veiligheid te bevorderen.

Het CDA vroeg naar het gewenste veiligheidsniveau. Dat wordt uiteindelijk door de Deltacommissaris vastgesteld in de Deltabeslissing die door het kabinet op Prinsjesdag wordt omarmd. In dit stuk zijn er afspraken gemaakt over de hoeveelheid water die de Neder-Rijn Lek kan verwerken c.q. wanneer er via de IJssel moet worden afgevoerd. De vraag of daarover nog steeds discussie gaande is, beantwoordt spreker ontkennend. Binnen het Deltaprogramma zijn er afspraken gemaakt over het veiligheidsniveau in de Randstad. Dat zal later zijn beslag krijgen in de Deltabeslissingen van het kabinet.

Naar aanleiding van de opmerkingen van GroenLinks, licht gedeputeerde De Vries toe dat de C-keringen in het Groene Hart niet zullen worden versterkt omdat dit een enorme impact heeft op de kernen in het gebied. Er is voor gekozen de defensie van de Randstad bij de Lek neer te leggen; daar zal het werk met name moeten plaatsvinden.

Voorts zegt hij mevrouw Hoek toe dat hij de volgende keer, naar aanleiding van de notulen van deze vergadering, op haar opmerkingen zal terugkomen.

De heer Fastl heeft begrip voor de keuzes die zijn gemaakt. Hij hoopt alleen dat bij de uitwerking van de Lekdijk niet alleen de nadruk blijft liggen op de economische effecten. De veiligheidseffecten zijn leidend, deze worden uiteindelijk ook door het rijk bepaald. GroenLinks pleit ook voor recreatieve, groene natuurwaarden. Deze komen nu pas terug in de meekoppelkansen en worden naar het oordeel van GroenLinks te weinig aan de voorkant van het proces meegenomen.

De heer Duquesnoy is voorstander van het pakken van meekoppelkansen, waar mogelijk. De indruk bestaat nu dat de meekoppelkansen voor projecten in het kader van Ruimte voor de Rivier het nodige kunnen opleveren, maar dat dit bij de dijkverzwaring veel minder het geval is. Gesproken werd over het scheiden van verkeersstromen. Echter, het gaat hier om korte stukjes dijk waardoor de motor het fietspad afwisselend of en af

zal rijden. Hij begrijpt dat dit geen goede meekoppelkansen oplevert. Wat hem betreft kan de provincie Utrecht beter kijken naar Ruimte voor de Rivier, niet alleen het lopende project. Wellicht zijn er ook andere oplossingen.

De heer De Heer vindt het een goede zaak dat er in deze ronde geen belangrijke opties afvallen waar provinciale belangen mee gemoeid zijn. Zijn fractie wacht de onderzoeken af.

Gedeputeerde De Vries laat weten dat in dit proces ook rekening wordt gehouden met recreatie, groen en natuur, naast de economische belangen. De schade voor de natuur zal enorm zijn, wanneer de Lekdijk zou doorbreken en Centraal Holland onder water komt te staan. Ook dat element moet in de afwegingen worden meegenomen. Het gaat met name om het veilig stellen van het grote gebied, nl. het Groene Hart tot aan Amsterdam, dat zou kunnen onderlopen wanneer de dijken niet tijdig worden versterkt.

De heer Fastl geeft aan dat natuur en recreatie ook economische waarden in zich hebben, maar deze worden niet aan de voorkant meegenomen. Daar wil hij de nadruk op leggen. Van harte is zijn fractie het eens met het waarborgen van de veiligheid, hoewel dat ook op verschillende manieren gestalte kan krijgen.

De heer Kilic begrijpt van gedeputeerde De Vries dat meekoppelkansen extra investeringen vergen. Echter, wanneer de meekoppelkansen afzonderlijk zouden worden uitgevoerd, zou het totaal van de investering veel hoger worden. Als voorbeeld noemt hij Ruimte voor de Lek waar de meekoppelkansen heel goed zijn toegepast. Dat is een goed voorbeeld voor andere projecten.

Gedeputeerde De Vries vindt het in dit kader wel belangrijk over wiens geld er wordt gesproken. Het is gemakkelijker om over de portemonnee van het rijk te spreken dan over de eigen portemonnee. RWS heeft heel veel geld gestoken in Ruimte voor de Lek. Om die reden konden er samen met Vianen en Nieuwegein extra voorzieningen worden gecreëerd. Dat zal ook zo gaan gebeuren met het Deltaprogramma. Echter, het Deltafonds is een zeer gewillige prooi voor onderdelen van het Ministerie van Financiën. Ook binnen het Deltafonds is er nog geen eenduidigheid over de vraag of het geld wordt ingezet voor zoet water, op meerlaagse veiligheid of primair voor dijkversterking, veiligheid e.d. zoals de waterschappen dat voorstaan. Zodra de Deltabesluiten genomen zijn, zal de verdeling van de gelden een opgave zijn waar de provincies alert op moet moeten zijn. Oog moet er zijn voor de combinatie van mogelijkheden en het tegelijkertijd pakken van meerdere kansen. Hoe dan ook is het budget aanzienlijk minder dan Ruimte voor de Rivier.

Hij is het met de heer Fastl eens dat alle aspecten moeten worden afgewogen. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat het Delta programma er niet zou zijn geweest als het alleen maar ging om recreatie en natuur. Het programma is voortgekomen uit de behoefte om veiligheid te creëren ten opzichte van de rivieren.

Wat betreft de meekoppelkansen gaat het ook om meerlaagse veiligheid. Dat is ook een meekoppelkans die kan worden meegenomen. Voorbeeld daarvan is het nieuwe Meander Medisch Centrum in Amersfoort dat zo gebouwd is dat alles blijft functioneren, ook wanneer men met een overstroming wordt geconfronteerd. De waterbestendige opgave wil hij graag meenemen in Vianen waar vlak bij de rivier een woningopgave ligt.

Op een vraag van de heer Duquesnoy verwijst gedeputeerde De Vries naar pag. 24 waar wordt ingegaan op de meerlaagse veiligheid.

9. Statenbrief notitie Landschap

De voorzitter memoreert dat bij de bespreking van Natuur 2.0 is afgesproken dat de verschillende beleidselementen rondom het landschap in kaart zouden worden gebracht. Voorliggende notitie heeft daar op betrekking.

De heer Jacobs las in de paragraaf Landschapsverordening een limitatieve opsomming van hetgeen niet is toegestaan. Hij wil graag weten wat er wél mag.

Mevrouw Hoek verwijst eveneens naar de Landschapsverordening. Zij vraagt hoe wordt omgegaan met de gebieden waar de provinciegrenzen door het water heen gaan. Voorbeeld daarvan is de Vecht. Bij de Stichtse Vecht is het opmerkelijk dat er voor de twee oevers van de Vecht een verschillende regelgeving geldt. Aan de Utrechtse kant ziet de oever er goed uit omdat verrommeling niet is toegestaan. Echter, aan de andere oever

van de Vecht doet zich over een grote lengte van de rivier wel verrommeling voor. Zij vraagt in hoeverre de belendende provincies gaan samenwerken aan een eenduidige visie voor de oevers van de Vecht.

De heer Duquesnoy vraagt hoe de Landschapsverordening wordt ervaren en hoe beschermend deze is. In de statenbrief komt naar voren dat de hooggespannen financiële verwachtingen rond het Landschapsfonds nogal getemperd zijn. Het rijk blokkeert mogelijkheden terwijl private investeringen vrijwel niet van de grond komen. Zijn er mogelijkheden om dat te verbeteren?

De heer V.d. Lagemaat spreekt namens de SGP complimenten uit voor deze overzichtelijke statenbrief.

De heer Bekkers vraagt waarom de Landschapsverordening niet in de PRV is verwerkt.

De heer De Heer merkt op dat deze statenbrief 5 kantjes telt. De vorige visie Landschap in Ontwikkeling telde 37 kantjes, met veel meer projecten en ambitie. Het is jammer dat er nu ambities zijn gesneuveld. Veel projecten en ambities zouden samen met gemeenten kunnen worden opgepakt. Hij stelt voor dat mee te nemen in de ronde langs gemeenten ter promotie van de kwaliteitsgidsen. Hij is blij dat het belangrijkste project uit het vorige Landschapsontwikkelingsplan overleefd is gebleven, nl. de kwaliteitsgidsen. Echter, nu dreigen vele andere goede projectideeën verloren te gaan.

De streek- en gebiedsfonds spelen in deze notitie een belangrijke rol. De provincie heeft dienaangaande een stimulerende rol. Hij pleit ervoor die stimulerende rol als provincie nadrukkelijker in te vullen. Vorige week is gesproken over de Vinkeveense Plassen. In de legakkervisie werd de partners aangeraden om te starten met een gebiedsfonds. Nu is men een jaar verder maar het gebiedsfonds is er nog steeds niet. Kennelijk blijft het bij een advies van de provincie maar wordt dat niet daadwerkelijk gestimuleerd. Hij stelt voor als provincie richting de streken nadrukkelijker dan nu te adviseren wat de meest werkzame manier is van een streekfonds of van een gebiedsfonds.

Wat betreft de subsidieregeling Kleine landschapselementen, merkt hij op dat deze regeling altijd werd genoemd omdat men met een betrekkelijk kleine som geld heel veel goeds kon doen, bv. onderhoud van houtwallen. Nu het budget opgaat in een grote pot, is het moeilijker om bij het geld te komen. Schiet men zo niet z'n doel voorbij? Spreker pleit voor een aparte kleine subsidieregeling; dat zal meer effect hebben.

De heer Bekkers wijst erop dat er in de PRS veel ambities zijn opgenomen waar het gaat om de ruimtelijke kwaliteit. Hij vraagt de heer De Heer concreet aan te geven welke ambities ten opzichte van de vorige visie zijn komen te vervallen.

De heer De Heer antwoordt dat de vorige visie in 2007 is opgesteld. Toen speelde de provincie in het landschapsbeleid meer een verbindende rol. Samen met waterschappen en gemeenten werd nagegaan wat er op landschappelijk gebied kon worden ondernomen. Eén van die projecten was de kwaliteitsgids. Op basis van de kwaliteitsgidsen kunnen er weer vervolgacties worden ondernomen. Op het gebied van landschappen heeft de provincie een terugtrekkende beweging gemaakt zodat de brede, verbindende rol niet meer wordt gespeeld. Hij vraagt daar nadrukkelijk aandacht voor.

De heer Bekkers vraagt de gedeputeerde of de provincie nog steeds een rol speelt als het gaat om verbinden van partijen, eventueel geïntegreerd met andere werkzaamheden.

De heer Boerkamp memoreert dat de provincie voorheen een natuur- en landschapsbeleid had, maar dat men nu naar een natuurbeleid toewerkt. Gezocht werd naar de dwarsverbanden tussen landschap en natuur. Hoe worden die dwarsverbanden op beleidsmatig niveau bewaakt?

Mevrouw Blom memoreert dat ook de PvdA behoefte had aan deze notitie om helder te krijgen wat de provincie doet aan het landschapsbeleid, juist omdat er zoveel verschillende manieren zijn waarop dat gestalte kan krijgen. Zij is blij met het overzicht maar kan zich de kanttekeningen van de ChristenUnie wel voorstellen. Het gaat hier om een erg zakelijke opsomming. Er behoeven h.i. geen 30 pagina's te worden geschreven maar een half A4 tje met de ambities, die in de PRS staan, had meer toegevoegd. Beter ware het geweest meer uit te stralen dat de kwaliteit van het landschap in Utrecht behouden moet blijven en zo mogelijk moet worden verbeterd.

Ook zij vraagt waarom de streekfondsen niet voldoen; wat is daarvan de oorzaak? In relatie tot de nieuwe financieringsbronnen wordt opgemerkt dat het een zoektocht blijft. Er wordt al jaren gezocht en de vraag komt naar voren of die nieuwe financieringsbronnen er wel zijn. Is dit een tijdelijk fenomeen, veroorzaakt door de crisis?

De heer Joustra is verheugd te vernemen dat zelfs de RvS de kwaliteitsgidsen waardevol vindt. De VVD is dat ook van oordeel. Wel is zijn vraag hoe het mogelijk is dat ambassadeur Lugtmeijer alle gemeenten bezocht heeft, behalve de Utrechtse Heuvelrug.

Mevrouw Blom vraagt of de heer Joustra alle kwaliteitsgidsen heeft gelezen. Wil ook de VVD stimuleren dat deze gidsen door gemeenten worden gelezen en moet het gewicht van deze gidsen wat zwaarder zijn dan oorspronkelijk bedoeld, conform het oordeel van de RvS? De PvdA vindt dat in ieder geval een goede ontwikkeling die door de provincie gevolgd zou moeten worden.

De heer Joustra bevestigt dat hij de gidsen heeft gelezen; hij promoot ook dat ze gelezen worden. De VVD vindt het erg belangrijk dat de landschappelijke kwaliteit bewaard blijft.

De heer Van Oosterom deelt mede dat het CDA verheugd is over deze heldere notitie, die de stand van zaken rond het landschapsbeleid kort en zakelijk weergeeft. De ambities staan in andere stukken genoemd en die hoeven niet steeds opnieuw te worden herhaald. Aangegeven wordt dat er een ervenconsulentschap wordt opgericht. Dat is een goede zaak daar een erf een belangrijk onderdeel is van het landschap. Vaak gaat het om de entree van een bedrijf. Wel pleit zijn fractie voor een aantrekkelijk functioneren van het ervenconsulentschap; het moet niet om een aanwijzing gaan, maar er moet met de bedrijven op een positieve manier worden meegedacht.

In het kader van andere financieringsbronnen wordt in de notitie verwezen naar Vianen en Bunschoten. Dat is te weinig voor wat er op termijn nodig is. Ook hij vraagt in welke richting er wat betreft andere financieringsbronnen wordt gedacht.

Gedeputeerde Krol memoreert de discussie destijds in PS. De vraag kwam naar voren of de provincie wel voldoende aan het landschap deed. Behoeftte was er om inzichtelijk te maken wat er op dat vlak gebeurt. Dat heeft hij niet begrepen als dat er een nieuw landschapsontwikkelingsplan zou moeten worden opgesteld. Het was juist de bedoeling om in beeld te brengen wat er al wordt gedaan en dat is sober en zakelijk weergegeven. Hij is van mening dat het landschapsbeleid in de provincie Utrecht op een goede manier geborgd is. Nu is weergegeven op welke wijze en op welke terreinen dat gestalte heeft gekregen. Hij is zeker bereid een “liefdesverklaring aan het landschap op te schrijven” maar beleidsinhoudelijk heeft dat een beperkt effect. Het gaat wat hem betreft niet om de omvang van een nota, temeer daar het landschapsbeleid op vele terreinen reeds goed geregeld is.

De PVV vroeg wat er volgens de Landschapsverordening (LSV) wel is toegestaan. Alles wat er niet in staat, mag wel. De LSV is een relatief strak instrument. De SP vroeg naar de ervaringen met de LSV. Gedeputeerde Krol antwoordt dat de LSV, door mensen die er last van hebben (bv. omdat ze geen borden of vlaggen of reclame-uitingen mogen plaatsen), niet als erg eenvoudig wordt beleefd. Mevrouw Hoek maakte een belangrijke opmerking, nl. dat er een duidelijk verschil zichtbaar wordt tussen de Utrechtse kant en de Noord-Hollandse kant van de Vecht. Vele andere provincies kennen geen LSV en de effecten daarvan worden door verrommeling van het landschap zichtbaar. Hij is een groot liefhebber van de LSV. De LSV is door PS geaccordeerd. Naar aanleiding van de toenmalige dereguleringscommissie Bos is de LSV ook stevig aangepast en dat heeft tot deze variant geleid.

Mevrouw Hoek vroeg of afstemming van het beleid met de buurprovincies mogelijk is. Als de buurprovincies daartoe niet bereid zijn, bv. om politieke redenen, dan gebeurt dat ook niet. Ook wanneer de provincies zouden samengaan, is het nog maar de vraag of de Utrechtse LSV in het nieuwe geheel overleefd zou blijven.

Mevrouw Hoek wijst op de Vecht tussen Nederhorst den Berg en Weesp. Zij vraagt of er over dat specifieke stuk wel een afspraak kan worden gemaakt, juist omdat daar zulke verschillende regels gelden. Mogelijk dat de provincie Utrecht het beleid wat kan verruimen en de provincie Noord-Holland wat stringenter kan gaan optreden om zo een meer samenhangend beleid te verkrijgen.

Gedeputeerde Krol wil geen regionale of lokale verschillen in de LSV aanbrengen. Hij vermoedt dat PS daarvan geen voorstander zullen zijn. Wel is hij bereid om met zijn Noord-Hollandse collega in overleg te gaan

over de plekken langs de Vecht waar het echt “schuurt”. Hij is er geen voorstander van om het Utrechtse beleid te versoepelen.

De heer Bekkers vraagt of dit kan worden meegenomen in de samenwerkingsafspraken met de provincies over het Groene Hart.

Gedeputeerde Krol vindt dat een goede suggestie.

Mevrouw Blom memoreert dat tijdens een bezoek aan de Blauwe Kamer het verschil tussen de Utrechtse kant en de Gelderse kant duidelijk zichtbaar was. Ook dat kan in de bespreking worden meegenomen. Wellicht kan er toestemming worden gegeven voor plaatsing van een bord aan de Utrechtse kant waar duidelijk gemaakt dat het mooie landschap mede te danken is aan de LSV. Wellicht helpt dat andere provincies te overtuigen.

Gedeputeerde Krol geeft aan dat de LSV onderdeel kan worden van de omgevingsvisie. GS zijn daarvan voorstander. Hij deelt de opvatting van de ChristenUnie niet dat er minder wordt ondernomen in het Utrechtse wat betreft het landschap. Deze notitie geeft weer wat er allemaal al gebeurt. Het beeld van een terugtrekkende overheid op het gebied van het landschap is op één punt wel juist. Destijds werd er in het kader van de AVP heel veel geld aan de gebiedscommissies gegeven en dat gaf ook ruimte voor landschappelijke zaken. Nu heeft de geldstroom van AVP primair betrekking op natuur. Dat heeft consequenties voor de gebiedscommissies als het gaat om de uitvoering van specifiek landschapsgerichte acties.

Meerdere fracties hebben vragen gesteld over de streekfondsen. Naar aanleiding van een aantal financiële afspraken met de rijksoverheid, kan de provincie niet zelf meer deelnemen aan streekfondsen. Dat is ook een belangrijke reden waarom het met de streekfondsen slechter gaat. Ook zit de markt op dit punt tegen. Overigens is hij dienaangaande niet somber. Er zijn streekfondsen in Eemland, Utrechtse Waarden en in Utrechtse Heuvelrug. Hij verwacht dat een aantrekkende economie tot gevolg heeft dat het streekfonds een interessant instrument zal blijven.

Het zoeken naar alternatieve financieringsbronnen gebeurt op vele plekken, ook in voormalige RODS-gebieden. Daar zijn ondernemers bij betrokken. Er zijn vele initiatieven gaande. Het gaat dan om voorbeelden waar landschap, recreatie en natuur mede door privaat initiatief gefinancierd worden.

Mevrouw Blom stelt voor de tekst over alternatieve financieringsbronnen aan te vullen met de opmerking dat er allerlei initiatieven zijn, waarmee regelmatig succes wordt geboekt.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat hij de notitie niet gaat herschrijven. Hij begrijpt dat het misverstand is ontstaan door de sobere formulering.

De kleine landschapselementen regeling is in de SNL verwerkt. Dat werpt inderdaad belemmeringen op. In zijn optiek levert het optuigen van een aparte regeling, die het zelfde beoogt als de SNL, voor het landschap geen winst op. Mocht de heer De Heer dat anders zien, dan wacht hij initiatieven in die richting af.

Voorts licht hij toe dat de gemeente Utrechtse Heuvelrug geen behoefte had aan een afspraak over de kwaliteitsgidsen.

Hij beaamt de opmerking van het CDA dat het ervenconsulentschap positief en uitnodigend moet zijn. Het leveren van kennis en expertise mag op geen enkele wijze als een verplichting worden ervaren. Zo wordt dat nu ook door LEU ingevuld.

De voorzitter rondt de bespreking van dit agendapunt af.

10. Memo gedeputeerde Krol en statenbrief voorontwerp inpassingplan Grebbelinielandschap

De voorzitter informeert of dit voorontwerp zo gereed is voor de inspraak.

Dit wordt door het CDA, D66 en 50PLUS bevestigend beantwoord.

De heer Germis is benieuwd naar de voortgang van de vervolgpcedure. Aangegeven wordt dat de vertraging in het VO vooral door de Grebbelinie-gemeenten wordt veroorzaakt. Voor 11 april moesten de reacties binnen zijn. Zijn die ook binnengekomen? Voorts wordt aangegeven dat er geen financiële consequenties zijn. Hij vraagt of dat ook zo is, gelet op de opgetreden vertraging. Wat zijn fractie betreft kan dit plan naar de volgende fase.

Mevrouw Blom deelt mede dat ook de PvdA van oordeel is dat dit plan naar de volgende fase kan. Het is prettig dat er een inpassingplan tot stand is gekomen, dat nu eens niet over een weg gaat. In dit geval gaat het over de Grebbelinie met een mooi landschap en erfgoed in de vorm van de waterlinie.

Aangegeven wordt dat de grenzen niet conform de PRS/PRV zijn. Dat lijkt geen probleem te zijn. Graag hoort zij dienaangaande een nadere toelichting.

De heer De Heer meldt dat de ChristenUnie enthousiast is over dit VO. Een rafelrand lijkt wel dat de Gelderse gemeenten Scherpenzeel en Ede niet meedoen, terwijl ook deze gemeenten rijksmonumenten in de grens hebben. Hoe kan daar gelijk mee worden omgegaan?

De heer V.d. Lagemaat heeft de indruk dat dit VO IP niet geheel correspondeert met de PRS, met name als het gaat om de cultuur historische hoofdstructuur. Hij vraagt dienaangaande om een toelichting.

De heer Duquesnoy laat weten dat dit plan de verdere procedure in kan gaan. De vraag is wel hoe de gemeenteraden er tegen aan kijken.

De heer Jacobs kan instemmen met het memorandum. Wel is zijn vraag of er inderdaad geen financiële consequenties zijn.

Gedeputeerde Krol gaat over tot beantwoording van de vragen.

Alle reacties van de gemeenten zijn inmiddels binnen. Echter, het gaat dan vooral om de voormalige gemeenteraden. Dat proces moet voor een deel worden overgedaan wanneer raden substantieel zijn veranderd.

De vertraging heeft inderdaad geen financiële consequenties. Er wordt een bestemmingsplan opgesteld maar daarin wordt geen planschade verwerkt, zodat er geen financiële consequenties zijn. Door de PvdA werd een terechte vraag gesteld over de begrenzing. Het verzoek van de gemeenten om een breed inpassingsplan op te stellen was al bekend voordat de PRV/PRS was opgesteld. In de CHS is dat smaller weergegeven. In het stuk waarin meer is opgenomen dan in de PRV, is de bescherming iets beter geregeld dan in de PRV. Dat vormt geen belemmering. Wellicht dat dit t.z.t. bij de Omgevingsvisie kan worden aangepast.

Ede en Scherpenzeel hebben beloofd de voorschriften ter zake uit het Utrechtse PIP ook in hun bestemmingsplannen te zullen opnemen. Daarmee is het effect van de provinciegrens in feite teniet gedaan.

De voorzitter rondt de bespreking van dit onderwerp af.

11. Memo gedeputeerde Krol Toezegging informatie betreffende uitkoop en verkabeling bij hoogspanningsverbindingen

Dit memo is op verzoek van de ChristenUnie geagendeerd.

De heer Van Kranenburg dankt GS voor deze duidelijke notitie. De conclusie is dat de provincie bestuurlijk wil meewerken, maar niet financieel. De ChristenUnie kan dat ook onderschrijven.

De gemeente Utrechtse Heuvelrug wordt niet in deze notitie genoemd hoewel er nogal wat leidingen over deze gemeente lopen, met name over de kern Driebergen-Rijssenburg. Specifiek noemt hij het pand van de KLPD en de Lolaan. Vooral de laatste locatie baart hem zorgen. Het verbaast hem dat deze gemeente niet in deze notitie voorkomt, terwijl het toch om een serieus probleemgebied gaat. Hij vraagt of er contact is geweest met de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Zo nee, waarom niet? Kan dat dan alsnog worden gedaan?

Het Platform Hoogspanning heeft destijds aandacht gevraagd voor onderkabeling, waarbij niet automatisch het tracé behoeft te worden gevolgd van de bovengrondse leiding. Dat kan betekenen dat het onderkabelen voor de ene gemeente een probleem zou kunnen opleveren en voor een andere gemeente niet. Dat lijkt hem een bestuurlijke aangelegenheid die noodzakelijkerwijs zou moeten worden gecoördineerd. Hij vraagt of dat ook gebeurt.

De heer Dorigo vraagt om een nadere toelichting. Op pag. 1 staat dat de financiële consequenties via een heffing over de energieprijzen worden verwerkt, terwijl op pag. 3 inzake Veenendaal wordt aangegeven dat er niet voldoende gronden vrijkomen om een mogelijke financiële drager te vormen voor het verkabelen. Hij kan beide uitspraken niet met elkaar rijmen en vraagt dienaangaande om een toelichting. Het gaat om relatief be-

perkte tracés en kabels en D66 zou het op prijs stellen wanneer er een kaart met locaties wordt toegevoegd zodat concreet over de situatie kan worden gesproken.

De heer Kilic begrijpt dat het verkabelingsprogramma tot 2030 loopt. Gezien de ontwikkelingen rond decentrale duurzame energieopwekking vraagt hij of dit gevolgen heeft voor tracéwijzigingen. Worden er in de toekomst nieuwe tracés verwacht voor verkabelingsmogelijkheden?

De heer Van Oosterom vraagt naar de taakverdeling tussen de energiemaatschappijen die energie willen verplaatsen en gemeenten, provincies en rijk die bestuurlijk verantwoordelijk zijn. De kabels stoppen niet bij de provinciegrenzen. Het rijk heeft in deze ook een belangrijke taak.

De heer Ubaghs begrijpt dat de gehele exercitie wordt gezien als een voorzorgsmaatregel om leukemie bij jonge kinderen te voorkomen. Als veiligheidkundige vindt dat hij dat erg plausibel. Echter, er zijn ook geluiden dat er tussen leukemie en HS-kabels geen oorzakelijk verband te vinden is, in ieder geval niet bij volwassenen. Wordt die exercitie stop gezet, wanneer dat daadwerkelijk kan worden bewezen? Gemeenten moeten bij de verkabeling 25% betalen. Kunnen ze dan wel met het uitkoopprogramma meedoen, indien ze dat bedrag niet kunnen betalen?

De heer Duquesnoy is ingenomen met het voorzorgsbeginsel, met name voor de mensen die onder de HS-leidingen wonen. Gezondheid is erg belangrijk. Wat betreft het oorzakelijk verband, verwijst hij naar de lange discussies in het verleden over de risico's van asbest. Het was heel goed dat er een voorzorgsbeginsel werd ingesteld. Verkabeling is wat de SP betreft een goede zaak.

De heer Ubaghs memoreert dat al sinds 1949 bekend is dat asbestvezels dodelijk kunnen zijn. Dat er zo laat wetgeving tot stand is gekomen, is niet te wijten aan het feit dat dit niet bekend was. Dat ligt bij HS-leidingen toch anders.

Mevrouw Hoek wijst ook op de gezondheid van de dieren. Dieren in weilanden, waarover HS-leidingen lopen, kunnen ook veel hinder van de straling ondervinden.

De heer Duquesnoy vindt ook dierenwelzijn van groot belang.

Voorts noemt spreker Veenendaal als probleemgebied. Echter, deze gemeente heeft geen mogelijkheden om verkabeling te betalen. Is het overigens wel zinvol om geld uit een huizenbouwproject te halen voor betaling van verkabeling? Is daar wel eens naar gekeken? De SP is blij met de hoge veiligheidsnorm maar dat wordt, lezende het stuk, toch wat afgebroken. Hij vraagt wat daarvan de reden is. Een en ander dient nader te worden onderbouwd.

De heer V.d. Lagemaat vraagt eveneens waarom de veiligheidsnormen naar beneden zijn bijgesteld. De SGP heeft daar geen helder beeld bij.

De heer Emons geeft aan dat het hier niet gaat om elektriciteitsbedrijven maar om netwerkbeheerders. Dit wordt gedeputeerde Krol bevestigd.

Op verzoek van de ChristenUnie heeft gedeputeerde Krol een memo geschreven over de uitkoop en de verkabeling bij HS-verbindingen. Vragen zijn er gesteld over de Lolaan en de Utrechtse Heuvelrug. Hij weet dat de Utrechtse Heuvelrug de HS-leidingen niet als een probleem ervaart. De woningen bij de Lolaan vallen buiten de risicozone. Als het anders is, hoort hij het graag. Een vraag werd gesteld over verkabelen; wat te doen als de ene gemeente wil meewerken, maar de andere gemeente niet. Dan ontstaat er een complex probleem. Als er wordt gekozen voor verkabelen op een tracé, dan moeten alle gemeenten meedoen. Het is juist dat de gemeenten 25% van de kosten moeten dragen. Ook dan ontstaat er een groot probleem, wanneer gemeenten dat niet doen. In dat geval kunnen ze ook niet aan het uitkoopprogramma meedoen. De overige 75% kosten is een rijksaangelegenheid en wordt via de energieprijzen verrekend. Voorts zegt hij D66 toe dat er een kaartje zal worden gemaakt van de 150 en 380 KV-lijnen.

Voor zover hij weet komen er geen nieuwe tracés aan. Echter, in Duitsland is grootschalige decentrale duurzame energieopwekking aan de orde en dat heeft zeker gevolgen voor nieuwe tracés. Dat zal in Nederland

ook het geval kunnen zijn, hoewel er nu nog geen voorbeelden van zijn. Ook zijn daarover nog geen besluiten genomen.

De heer Kilic memoreert dat het plan betrekking heeft t/m het jaar 2030. Het is belangrijk dat over voornoemd punt wordt nagedacht.

Gedeputeerde Krol bevestigt dat. Tot het jaar 2030 zullen er zeker aanvullingen op het beleid komen. Het gaat hier overigens niet primair om een provinciale aangelegenheid. Het rijk is voor dit domein verantwoordelijk. De provincie heeft als middenbestuur een belangrijke regisserende en coördinerende rol. Hij wil die rol ook serieus oppakken en gemeenten hierbij betrekken, vooral wanneer zich afstemmingsproblemen voordoen. Er is een heldere verantwoordelijkheidsverdeling over de financiën. De investeringen worden vooral door de elektriciteitsprijs afgedekt. Voor het overige dragen gemeenten bij. Hij voelt er erg weinig voor dat provincies ook een financiële verantwoordelijkheid gaan dragen.

De SP was blij met het voorzorgsprincipe. Het lastige van dit onderwerp is dat er geen onomstotelijk bewijs is voor schadelijke effecten van het wonen onder HS-leidingen. Om die reden is ervoor gekozen voorzichtigheid te betrachten en is het voorzorgsmaatregel van kracht. Dat is een goede zaak.

De heer Ubaghs vraagt of het programma wordt stopgezet wanneer onomstotelijk wordt aangetoond dat het wonen onder HS-leidingen niet schadelijk is voor de gezondheid.

Gedeputeerde Krol meent dat, wanneer het programma aan de gang is en er reeds kabels ondergronds liggen, het programma wel zal moeten worden afgemaakt. Nu is er nog geen onomstotelijk bewijs geleverd dat het wonen onder HS-leidingen de gezondheid beïnvloedt. Om die reden wordt in Nederland voor de voorzichtige weg gekozen en het merendeel van PS vond dat een verstandige keuze. Dat vindt hij ook. Wanneer er vandaag onomstotelijk bewijs zou zijn dat onderkabeling niet nodig is, dan is herbezinning noodzakelijk alvorens zulke kostbare investeringen te doen. Het gaat hier ook om een emotie discussie. Zo zijn er mensen die zeggen erg veel hinder te ondervinden van straling van UMTS en van masten voor mobiele telefoons, echter, daarvoor is nooit een bewijs geleverd. Toch voelen die mensen die hinder wel degelijk. Het is voor de overheid erg moeilijk om daar op te acteren. Spreker verwijst in deze ook naar de discussie in Houten over de windmolens. Mensen horen een bromtoon van de windmolens maar, wanneer deze worden stilgezet, horen ze nog steeds een bromtoon. Dat is een vergelijkbare discussie. Dat dwingt overheden soms tot acties die niet altijd rationeel zijn, maar ook voortkomen uit de emotie van de mensen die erbij betrokken zijn.

Al met al vindt hij het een goede zaak te trachten de risico's zo klein mogelijk te maken.

Het is voor Veenendaal inderdaad niet logisch nu elders huizen te bouwen, omdat dit onvoldoende geld oplevert. Overigens heeft Veenendaal daarvoor geen locatie beschikbaar. Veenendaal moet goed nadenken over de vraag hoe belangrijk dit is.

Gevraagd werd naar een onderbouwing van de veiligheidsnormen. Er is serieus onderzoek gedaan naar het anders ophangen van kabels. Worden de kabels op een andere wijze opgehangen, dan neemt het magnetisch veld af. Als er al een relatie is tussen gezondheid en HS-leidingen, dan heeft dat te maken met de hoeveelheid magnetische straling. Wanneer die straling wordt verminderd, dan kan de zone kleiner worden gemaakt.

De SGP gaf aan dat de zonering is verminderd, van 100 meter naar 30 meter. Is dat aantoonbaar veilig genoeg? Ook dat heeft volgens gedeputeerde Krol te maken met het op andere wijze ophangen van kabels waardoor het stralingsniveau afneemt en de zonering kan worden beperkt.

De heer Ubaghs verduidelijkt dat dit voortkomt uit het geaccepteerde groepsrisico dat de samenleving aanvaardbaar acht.

De heer Dorigo vraagt of het provinciaal bestuur ook een rol heeft in het creëren van financiële dragers bij een lokale gemeente, zoals Veenendaal.

De heer Van Kranenburg memoreert dat hij in 2005, samen met een collega PvdA Statenlid, een notitie heeft geschreven die ongetwijfeld in het provinciaal archief is terug te vinden. Daarin staan foto's van de Lolaan. Daarop is zichtbaar dat de leidingen letterlijk over de huizen heen lopen. Die situatie is sinds 2005 niet veranderd. Kennelijk ziet de gemeente geen belang. Het is zaak dat dit bij de gemeente wordt aangekaart.

Gedeputeerde Krol antwoordt op de vraag van D66 dat de provincie altijd een ruimtelijke afweging zal moeten maken. De ruimtelijke ordeningsbelangen zullen wat hem betreft altijd leidend moeten zijn. Het feit dat er een verdienlocatie moet worden gevonden, kan nooit bovenschikkend zijn aan de kwaliteit van de ruimtelijke ordening.

Voorts zegt hij de heer Van Kranenburg toe dat hij de situatie rond de HS-leidingen bij de Lolaan alsnog zal onderzoeken. De heer Van Kranenburg zegt toe dat hij zijn notitie uit 2005 naar de griffie zal doen toekomen.

De voorzitter rondt de discussie af.

12. Statenbrieven en ingekomen stukken die ter informatie worden aangeboden.

12.1 Statenbrief ontwerp beheerplan 2014-2018 Natura 2000 gebied Nieuwkoopse plassen en de Haeck

12.2 Statenbrief wijziging openstellen SNL

12.3 Statenbrief wijzigingsbesluit SNL

12.4 Statenbrief vastgestelde collectieve beheerplannen agrarisch natuurbeheer 2014

Mevrouw Blom vraagt of zij deze beheerplannen (digitaal) kan inzien.

De voorzitter zegt dit toe.

12.5 Regio Randstad jaarrekening 2013 en bericht Europa

12.6 Memo GS gedeputeerde Krol natuureffecten Hart van de Heuvelrug

12.7 Memo GS gedeputeerde De Vries en ingekomen stuk Vos en Vos-Stoof verkoopprocedure HDSR

12.8 Statenbrief advies onafhankelijke adviseur ruimtelijke kwaliteit Ingeborg Thoral over kernrandzones

Dit onderwerp wordt op verzoek van het CDA geagendeerd voor de vergadering van 23 juni a.s.

12.9 Memo gedeputeerde De Vries inzake Agenda 2063 Kockengen Waterproof

12.10 Werkgroep Behoud Lopikerwaard stiltegebied in de Utrechtse Waarden

De voorzitter zegt mevrouw Blom toe dat het antwoord van GS ook in afschrift naar de commissie zal worden gezonden.

13. Sluiting

De heer Emons neemt afscheid van de commissie RGW. Door het vertrek van de heer Balemans zijn er binnen de VVD-fractie wat verschuivingen opgetreden. De heer El Yassini zal de heer Emons in de commissie RGW opvolgen. Zelf wordt de heer Emons lid van de commissie MME.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.